

NIEUWSBRIEF XIX

VOORJAAR 2008

De NBV Nieuwsbrief komt tweemaal per jaar uit en wordt gratis verspreid onder leden van de Nederlandse Bodemkundige Vereniging. De Nieuwsbrief en andere informatie staan ook op de website: www.bodems.nl

NBV Dagelijks Bestuur

Voorzitter:	Boris Jansen	bjansen@science.uva.nl
Vice-voorzitter:	Marthijn Sonneveld	marthijn.sonneveld@wur.nl
Secretaris-Penningmeester:	Stephan Mantel	stephan.mantel@wur.nl

Bijdragen voor de Nieuwsbrief sturen aan: Stephan Mantel, Secretaris-Penningmeester NBV, p/a ISRIC, Postbus 353, 6700 AJ Wageningen, Stephan.mantel@wur.nl

Deze NBV nieuwsbrief opent met een verslag van de 139e NBV themadag 'Past and future of land evaluation' georganiseerd in Enschede op 8 november 2007 bij het ITC. De nieuwsbrief komt deze keer na de voorjaarsthemadag uit en daarom is tevens het verslag van de 140^e themadag opgenomen: 'Bodemvorming en Vegetatieontwikkeling op de Veluwe' die werd georganiseerd op 8 mei 2008 in Park de Hoge Veluwe. In 2010 bestaat de Nederlandse Bodemkundige Vereniging (NBV) 75 jaar. Het bestuur heeft een commissie benoemd die zich buigt over de vraag hoe dit jubileum het beste gevierd kan worden. In deze nieuwsbrief wordt u bijgepraat over de stand van zaken van de voorbereiding van de viering van ons jubileum. Daarover en over andere zaken kunt u lezen in Nieuwsbrief XIX!

Inhoud Nieuwsbrief XIX

Verslag 139e NBV themadag	2
Verslag van de 140e themadag	4
Verslag Algemene Bestuursvergadering	6
Lustrumcommissie 75 jaar NBV van start	9
NBV Financiën	12
Hissinkprijs uitgereikt	13
Symposia en Congressen	13
Mijnaarde	14
Bodem Europa Platform	14
NBV Hissinkprijs voor beste bodemkundige studentenscriptie	15
Bodemcitaat	15
Formulier verzending nieuwsbrief	16

Verslag 139e NBV themadag 'Past and future of land evaluation'

Enschede, 8 november 2008

door **Fenny van Egmond**, Bodemadviseur bij The Soil Company BV, Groningen
Dagvoorzitters: Dr. Abbas Farshad (ochtend) en Dr. David Rossiter (middag) van ITC
Plaats: ITC Enschede
Datum: 8 november 2008

Op 8 november 2007 is NBV-geschiedenis geschreven. Het was voor zover bekend de eerste NBV themadag met als voertaal Engels en gehouden bij het ITC in Enschede. Engels om de dag toegankelijk te maken voor niet-Nederlandstalige deelnemers en gasten. Deze opzet is als geslaagd ervaren en gedacht wordt dit voortaan met enige regelmaat te gaan doen, hoewel het Nederlands zeker niet opzij zal worden gezet.

Met een opkomst van tegen de 60 personen en een uitgebreid programma aan sprekers bleek dat de Land Evaluatie 32 jaar na haar ijkpunt, de publicatie van de FAO Framework for Land Evaluation in 1976, nog springlevend is. Modernisering van het Framework is nodig en aan de gang, maar biedt nieuwe mogelijkheden en uitdagingen voor de toekomst.

De 139e themadag was druk bezocht

De dag, georganiseerd door Abbas Farshad (ITC) en Stephan Mantel (ISRIC), werd geopend door Martin Hale (ITC) en Abbas Farshad. Johan Bouma (WUR) benadrukt vervolgens dat hoewel we zeker de goede punten van het 1976 Framework moeten behouden, een aantal zaken dwingen tot een nieuwe aanpak. Dit zijn de rol van (bodem)wetenschappers in Communities of Practice (CoP's), de aandachtspunten die de maatschappij aan de wetenschap voorlegt door middel van ruimtelijke wetgeving, de benodigde integratie van verschillende disciplines en de mogelijkheden die simulaties, GIS en GPS bieden. De KNAW presenteert een voorstel dat uitgaat van het drie-lagen model van de Nota Ruimte (2004), de zeven bodemfuncties van de EU Soil Guideline (2007) en het DPSIR systeem.

Jetze Stoorvogel aan het woord

Jetze Stoorvogel (WUR) onderschrijft het belang van 1976, maar signaleert dat twee sleutels voor een goede land evaluatie het gebruik van het actuele landgebruik als startpunt en het juist definiëren van de afwegingen van stakeholders zijn. Omdat er veel verschillende soorten vragen liggen voor land evaluatie is een Toolbox met diverse tools nodig. Deze integreren waar nodig de 'oude' concepten met moderne GIS en RS technieken en stakeholder involvement. Hij demonstreert TOAS, één van deze tools aan de hand van voorbeelden in Ecuador en Kenia.

Anne Gobin (KU Leuven) heeft op verzoek van de FAO gewerkt aan een voorstel voor een Revised Framework. Redenen voor revisie sluiten aan bij eerdere sprekers. Ze laat zien hoe het nieuwe bredere doel van land evaluatie en de daar uit volgende nieuwe eisen verwerkt kunnen worden in de oorspronkelijke tekst. Na afloop van de presentatie rijst de vraag wat precies de plannen zijn van de FAO aangaande revisie van het Framework.

David Rossiter

David Rossiter verhaalt de geschiedenis van ALES, de land evaluatie tool uit 1988 die veel is gebruikt in diverse land evaluatie projecten. Helaas is het aantal mislukte toepassingen groter dan het aantal succesvolle studies. Het blijft een goede tool, mits goed gebruikt.

Johan Bouma licht, als voorzitter van de NBV-75 lustrumcommissie, de plannen van de commissie toe voor het NBV lustrum in 2010. Elders in deze nieuwsbrief meer hierover.

Dan is het tijd voor de uitreiking van de Hissinkprijs 2007. Boris Janssen reikt de jaarlijkse prijs voor de beste studentenscriptie over een bodemgerelateerd onderwerp uit aan Jurriaan Spaaks (UvA). Hij presenteert vervolgens zijn onderzoek getiteld 'Modeling subsurface stormflow based on catchment soil moisture connectivity'.

Na de lunch laat Bert Toxopeus (ITC) een voorbeeld van land evaluatie in Kenia zien waar competitie tussen wildlife en livestock de belangrijkste sturende factoren zijn in het Amboseli natuurreserveaat. Paul Driessen (ITC) geeft een overzicht van de principes en werking van Land Use Systems Analysis (LUSA). Eric Smaling (ITC) gaat in zijn presentatie op zoek naar het nut van land evaluatie in ketenonderzoek naar processen op wereldschaal. Hij neemt hierbij het voorbeeld van de productie van sojabonen in Brazilië en laat zien dat moderne land evaluatie door ondersteuning van stakeholder discussies kan leiden tot beter gebruik van ecosystemen.

Bob Su (ITC) laat zien welke rol satellietbeelden kunnen spelen in het bestuderen van hydrologische processen die input zijn bij verschillende land evaluaties zoals die worden uitgevoerd bij het ITC. Thomas Gaiser (Universiteit Bonn) geeft een overzicht van de

ontwikkeling van land evaluatie in Duitsland van een statische naar een dynamische en meer kwantitatieve benadering. Kees de Bie (ITC) schetst het nut en de problemen van land evaluatie tot nu toe en geeft randvoorwaarden waar de huidige land evaluatie aan zou moeten voldoen.

In de afsluitende algemene discussie passeren eerder kort besproken onderwerpen de revue. Geconcludeerd wordt dat de rol van land evaluatie is informatie te leveren over de verschillende factoren die een rol spelen in het landgebruik van een gebied. De uiteindelijke land use planning, de trade-off is een beleidsbeslissing en het gevolg van de algemene processen in een gebied. Het is het besluit van een levendige themadag met een internationaal tintje. De presentaties van deze dag kunnen worden gedownload van de NBV-website (www.bodems.nl).

* * *

Verslag van de 140e themadag 'Bodemvorming en Vegetatieontwikkeling op de Veluwe'

Door **Boris Jansen**

Op 8 mei 2008 hield de NBV op Park de Hoge Veluwe haar 140e themadag met als Thema 'Bodemvorming en Vegetatieontwikkeling op de Veluwe'. Na ontvangst met koffie en een gebakje in Restaurant De Koperen Kop midden in het park begonnen we zoals gebruikelijk met een ochtendsessie bestaande uit lezingen. Het ochtendprogramma werd voorgezeten door Peter Buurman van Wageningen Universiteit, die ook de eerste lezing hield. In zijn lezing ging Peter zeer uitgebreid in op de bestaande theorieën over de vorming van podzolen, een veel voorkomend bodemtype op de zure, zandige gronden van de Veluwe. Hij schuwde er daarbij niet voor zijn nek uit te steken en met een nieuwe verklaring voor de accumulatie van organische stof in B horizonten van goed gedraineerde podzolen, zoals op de Veluwe, te komen.

Stuifzand op de veluwe

Micromorfologisch onderzoek wijst erop dat de organische stof niet hoofdzakelijk door inspoeling in de B horizont terecht komt, maar door afbraak van wortelresten die al ter plaatse aanwezig zijn, zo stelde Peter.

Na de uitgebreide lezing over podzolen was het woord aan Klaas Nierop, een oud promovendus van Peter en momenteel werkzaam bij de Universiteit Utrecht. Klaas gaf ons een kijkje in de moleculair chemische kant van de bodemkunde. Hij legde uit hoe je met behulp van

NIEUWSBRIEF XIX, VOORJAAR 2008

kernspinresonantie (NMR) en pyrolyse-gas chromatografie-massa spectrometrie de moleculaire samenstelling van organische stof in bodems kunt proberen te achterhalen. Op die manier kun je vervolgens proberen de herkomst van de organische stof te herleiden. Iets wat van belang is om bijvoorbeeld uit te zoeken of organische stof van wortels afkomstig is of niet.

De derde spreker van de ochtendsessie was Matthijs van Nie, werkzaam als freelance Archeoloog en expert op het gebied van menselijke invloeden op de Veluwe. Een belangrijk onderdeel van zijn presentatie was de ijzerwinning op de Veluwe. Een gangbare theorie is dat grootschalige ijzerwinning met de bijbehorende houtskool gestookte ovens geleid heeft tot de intens rode ijzerbanken die je wijdverspreid in de bodems van de Veluwe aantreft. Net als Peter Buurman was Matthijs echter niet bang de knuppel in het hoenderhok te gooien en deze theorie in twijfel te trekken. De rode laag zou, als hij geproduceerd werd bij hoge temperaturen in de smeltovens, alleen op die plekken waar de ovens gestaan hebben moeten worden aangetroffen. Dat is volgens hem niet het geval. Het ochtendprogramma werd afgesloten met een oproep van Harco Jellema namens de NBV Jubileumcommissie om karakteristieke bodems voor (de provincies van) Nederland te nomineren en essays in te sturen. Dit alles als voorbereiding op het NBV jubileum in 2010. Meer over het jubileum en de oproep tot insturen van bijdragen leest u elders in deze nieuwsbrief.

Na een heerlijk Veluws lunchbuffet popelde iedereen om in het prachtige zonnige weer dat het deze dag was het veld in te gaan. Jan Sevink van de Universiteit van Amsterdam gaf als voorzitter van het middagprogramma eerst een korte uitleg over wat we die middag te zien zouden krijgen. Vervolgens stapten we, opgesplitst in twee groepen, op de witte fiets en deden drie excursiepunten verspreid over het park aan.

Op de witte fiets naar de excursiepunten

Helemaal in het zuiden van het park lieten Jan van Mourik (Universiteit van Amsterdam) en André Jansen (Van Hall Larenstein) het Deelerveld zien waar water stagneert op een dikke ijzerconcretielaag. Het Deelerveld is momenteel ook onderwerp van studie vanwege de relatie met de stuifzanden op het park en de mogelijke aanvoer van pH bufferende mineralen via de wind. De stuifzanden zelf midden op het park vormden het tweede excursiepunt. Jan Sevink liet zien hoe door kappen van bos en weghalen van de organische laag het proces van zandverstuiving in dit gebied gereactiveerd is. Ook legde hij uit welke criteria gehanteerd moeten worden om tot een selectie van een

gebied te komen waar succesvol reactiveren van zandverstuiving mogelijk is. Verder liet Jan ons hier de 'omstreden' dieprode ijzerlaag zien waar Matthijs van Nie in zijn praatje over sprak. In het noorden van het park bezochten we tenslotte Laurens Sparrius, een promovendus van de Universiteit van Amsterdam. Laurens liet ons het gebied van zijn onderzoek zien vertelde ons over de vegetatiesuccessie in het stuifzand aldaar. Ook liet hij ons het enige bekende exemplaar in Nederland zien van het korstmos *Pycnothelia papillaria*, dat hij tijdens zijn onderzoek vorig jaar ontdekte.

Na de drie excursiepunten te hebben bezocht, keerden we terug naar restaurant De Koperen Kop om de dag af te sluiten met een gezellige borrel. Dankzij de goede sprekers, het interessante excursieprogramma, de goede verzorging door De Koperen Kop en niet te vergeten het schitterende weer, kunnen we terugkijken op een zeer geslaagde dag. Een dag die niet mogelijk was geweest zonder alle inspanningen van de twee dagvoorzitters Peter Buurman en Jan Sevink. Heren: bedankt!

***

Verslag Algemene Bestuursvergadering Dinsdag 17 Maart, Wageningen (van 9.30-12.00 u.)

Aanwezig: Janneke van der Schaap (vervanger student-lid H. van Asperen), J. Baartman, M. de Bakker, T. Edelman, P. van Gaans, M.C. Hanegraaf, B. Jansen, J. P. Lesschen, S. Mantel, R. Muntjewerff, W. Spaan, J. Vink, A.M. van Dam
Afwezig: H. Huisman (met kennisgeving), R. Henneman (met kennisgeving), A. Tiktak, J.J. Stoorvogel.

Opening

De voorzitter verwelkomt de aanwezigen en stelt de agenda vast.

1. Opening en vaststellen agenda

De vergadering begint met een voorstelronde. Pauline van Gaans meldt dat haar werkgever nu Deltaris heet (voormalig TNO) en verzoekt aanpassing lijst van het AB, Jos Vink is nu ook werknemer van Deltaris (voorheen Riza). Janneke van der Schaap vervangt student-lid Hella van Asperen die in het buitenland verblijft. Annemarie van Dam nu PPO meldt dat zij stopt bij PPO en zal een vervanger zoeken bij PPO voor vertegenwoordiging in het AB.

2. Mededelingen Dagelijks Bestuur

Punt 2 wordt doorgeschoven naar later als voorzitter aanwezig is.

3. Notulen AB vergadering 27 maart 2007

Pagina 3: Jan-Peter ipv Peter-Jan, en tweede 'affiliatie' moet 'naam' zijn.

Pagina 2: Ronald Muntjewerff heeft bij Blad Bodem gevraagd en geen eenduidig antwoord gekregen. Maar er is zeker bereidheid voor plaatsing van melding van themadagen ed

Theo: Het Nederlands-Chinees bodemplatform is bijna een feit. Het NSP, Netherlands Soil Platform, zal het Nederlands bodembeleid naar het buitenland exporteren met kansen voor het bedrijfsleven (bijdrage van EZ nu al 2 miljoen euro).

2. Mededelingen (Boris komt verlaat binnen):

NBV gaat deelnemen aan koepelvereniging voor aardkundigen.

Marien de Bakker: hoe zit het met overlap bestaande mandaten? Voegt het wat toe? Wat doet de NBV al binnen dat thema?

Eurosoil 2012. ALTERRA wil zich inzetten om dit door ALTERRA te organiseren. Moet binnen een maand wel een bidbook worden geformuleerd, want in de zomer al verkiezingen op ECSS. Marthijn neemt contact op met Bram de Vos.

Marien: je moet ook kijken naar hoever de Italianen zijn. DB voorzitter zal informeel bij Wilfried Blum informeren.

Hissinkprijs: met de wisseling in het DB is ook de Hissink-commissie gewijzigd. Richard Kraaijvanger wil graag deelnemen en Eric Cammeraat is de andere kandidaat.

Ledental NBV: lichte terugval (409->377). Marien: analyseren ledenbestand op leeftijd, geografische spreiding, vakgebied, etc. (marien biedt aan kaartje te maken). Stephan zal hierover in de nieuwsbrief rapporteren.

4. 75-jarig bestaan NBV in 2010

De voorzitter van de jubileumcommissie J. Bouma licht bij aanvang van de vergadering de voortgang van de jubileumcommissie toe. Hij presenteert de plannen van de jubileumcommissie voor de viering van het 75-jarige jubileum van de NBV in 2010. De plannen van de commissie worden met instemming begroet door het algemeen bestuur.

5. Themadagen

Themadag voorjaar 2008: themadag op de Veluwe: "Bodemvorming en landschapsbeheer op de hoge veluwe".

Ronald Muntjewerff: meldt het aan blad bodem als vooraankondiging.

Jos Vink: mogelijk iemand van blad bodem vragen voor NBV bestuur?

Marjoleine: NMI kan themadag organische stof organiseren (zie notulen AB 2007). Te combineren met veldbezoek; themdag voor het najaar 2009?

Marhijn: binnen het jaar van de aarde, de week van de bodem, dag van de wetenschap. Peter de Ruiter organiseert een dag en NBV kan meehelpen organiseren. Marhijn neemt contact op met Peter de Ruiter.

Platform 'Jaar van de Aarde' (Year of Planet Earth) comité: er is beperkt geld beschikbaar (alleen voor secretariële ondersteuning).

6: Samenstelling AB

Goed om een vertegenwoordiger uit HBO te krijgen. Bodemkunde staat daar zwaar onder druk. Dus een deelnemer uit Larenstein of Van Hall.

Open Universiteit is ook een mogelijkheid (Boris: sturen ook wel eens iets in voor de Hissinkprijs).

Een redactielid van Blad Bodem wordt gesuggereerd.

Jan-Peter wordt lid (is AIO af binnekort).

7. Samenstelling DB

Boris Jansen heeft Gerard Heuvelink als voorzitter van het dagelijks bestuur opgevolgd en zit voor het eerst de vergadering van het algemeen bestuur voor. Marhijn Sonneveld volgde hem op als vice-voorzitter.

8. Financiën en contributie

Geld dat gespaard wordt door bijdrage KNAW aan contributie (indien het wordt toegekend na recent aanvraag) kan het beste apart gezet worden voor boekhouding.

Suggesties:

Bespreken met KLV over de hoogte bijdrage voor administratieve handelingen.

Ook bespreken in het platform van aardkundige verenigingen; hoe zit dat bij de andere verenigingen? Daar je contributie op afstemmen.

Er is weinig draagvlak voor de suggestie om de Hissink prijs af te schaffen of om dat 2-jaarlijks te doen om geld te sparen. Er zijn gemiddeld tussen de 3 en 5 inzendingen hetgeen voldoende om jaarlijks de prijs uit te reiken en tevens is het een goede reclame voor de NBV. Sponsoring door een bedrijf wordt een beter idee gevonden dan afschaffen.

Het DB gaat kijken naar zowel de uitgaven als naar de inkomsten en zal op het ALV een voorstel doen voor ofwel contributieverhoging/sponsoring en/of uitgavenvermindering.

Er is een verzoek gedaan aan de NBV voor sponsoring Aardkundige waarden canon. Opmerking vanuit het algemeen bestuur is dat je armoede niet moet verspreiden. LNV is veel krachtiger en is een betere mogelijkheid voor sponsoring.

Spaarrekeningen worden ondergebracht onder één rekening.

9. NBV website

NBV website heeft ca 700 unieke bezoekers. De website is belangrijk voor potentiële jonge leden. En je kunt je nu aanmelden als lid via de website. Er zullen links worden gemaakt in de nieuwsbrief naar de jubileumpagina's. De ledenlijst wordt in de toekomst op de NBV website geplaatst.

10. IUSS verkiezingen & nominatie Honory Members

Met 43 stemmen is er een redelijk goede respons van meer dan 10% van de leden op de oproep tot stemmen voor de IUSS commissies. 40 stemmen zijn binnengekomen via de elektronische oproep en 3 via de post. Voor de post is een relatief omvangrijk pakket met

informatie naar alle 'niet-digitale' leden gestuurd, met relatief grote kosten en weinig respons als resultaat. Pauline Gaans: misschien volgende keer de informatie sturen zonder de biografieën, waardoor minder kosten (dan op verzoek beschikbaar).

Er zijn geen suggestie voor kandidaten voor honorary members. Mede ook omdat recentelijk met succes twee ereleden zijn voorgedragen.

11. Rondvraag en sluiting

***

Lustrumcommissie 75 jaar NBV van start

75 JAAR NEDERLANDSE BODEMKUNDIGE VERENIGING 1935 - 2010

In 2010 bestaat de Nederlandse Bodemkundige Vereniging (NBV) 75 jaar. Het bestuur heeft een commissie benoemd die zich buigt over de vraag hoe dit jubileum het beste gevierd kan worden. We stellen voor om met elkaar als NBV en al haar sympathisanten een interactief traject in te gaan dat in 2010 een aantal concrete resultaten zal opleveren. Dit traject loopt via de NBV website (www.bodems.nl) en richt zich op iedereen die zich betrokken voelt bij de bodem. We denken dat deze wijze van benaderen helpt bij het beter communiceren van ons vakgebied naar de buitenwereld, terwijl het ook ons eigen inzicht kan verdiepen. Er staan ons een viertal activiteiten voor ogen die vorm dienen te krijgen op basis van inbreng via de NBV website. We houden u op de hoogte tijdens reguliere bijeenkomsten van de NBV.

1. **De meest kenmerkende bodem van Nederland, en van ieder van de twaalf provincies op basis van nominaties.**
2. **Persoonlijke essays over de eigen relatie met de bodemkunde en – vanuit deze optiek- over de toekomst van dit vakgebied.**
3. **Markante momenten in de ontwikkelingen van de bodemkunde in Nederland gedurende de afgelopen 75 jaar (de bodemcanon)**
4. **Bijdragen leveren aan en sponsoren van boeken die de bodemkunde uitdragen naar een breed maatschappelijk publiek.**

Deze vier activiteiten worden hieronder nader toegelicht. We vragen de NBV leden om een actieve rol te spelen bij het concretiseren van deze plannen. Alleen dan kunnen we ons 75 jarige bestaan succesvol vieren en laten zien dat we als bodemkundigen springlevend midden in de maatschappij staan.

De lustrumcommissie:

Johan Bouma	Voorzitter
Harco Jellema	Secretaris-Penningmeester
Alfred Hartemink	
Hans van Grinsven	
Evelien Verbauwen	Leden

1. De meest kenmerkende bodem van Nederland en van ieder van de twaalf Provinciën.

De Nederlandse Bodemkundige Vereniging (NBV) wil ter gelegenheid van haar 75 jarig bestaan in 2010 meer aandacht voor de bodem*. Wij stellen voor om, op basis van een aantal nominaties, de meest kenmerkende bodem van Nederland te kiezen. Daarnaast stellen we voor een vergelijkbare verkiezing te houden voor de afzonderlijke Provincies.

Het jaar 2008 is benoemd tot het internationale “Jaar van de Aarde” – zie www.mijnaarde.nl. Wat ons betreft is er dan ook geen beter jaar om deze verkiezing te houden dan in 2008. De verkozen bodems zullen we vervolgens in het NBV jubileumjaar (2010) als lakprofiel aanbieden aan een landelijke autoriteit en aan de Provinciebesturen. Dit doen wij in de verwachting dat het bodemprofiel, met bijbehorende toelichting, een prominente plaats krijgt in de bestuurscentra en provinciehuizen.

Iedereen die zich betrokken voelt bij de bodem kan een bodemtype nomineren. De indeling in bodemtypes van de Bakker en Schelling kan daarbij gebruikt worden. Iedere nominatie dient gepaard te gaan met een toelichting waarom de bodem het meest “kenmerkend” is. Daarbij kunnen verschillende argumenten een rol spelen en maakt de discussie extra interessant. Nadat alle nominaties zijn ontvangen zal er via de NBV website een keuze gemaakt worden tussen de verschillende genomineerde bodems. Er kan dus gestemd worden!

Nominaties kunnen vóór 31 december 2008 worden ingezonden via de website van de NBV: www.bodems.nl

Wij hopen op vele inzendingen!

BODEM*

De bodem is de basis van ons bestaan. Het vormt de standplaats voor voedselgewassen en natuurlijke vegetatie die groeien dankzij water en nutriënten die door de wortels uit de bodem worden opgenomen. De bodem kan afvalstoffen opslaan, filteren en omzetten waardoor het grond- en oppervlaktewater van goede kwaliteit blijft. De bodem vormt een complex en dynamisch systeem dat een cruciale rol speelt bij het vastleggen van koolstof.

Bodem en landschap zijn met elkaar verbonden en onze fysieke en culturele leefomgeving is beïnvloed door bodemeigenschappen die bepalend zijn voor vegetatiepatronen en vestigingsplaatsen. Ook vormen bodems een archief van ons geologisch en archeologisch erfgoed.

Bij milieukwaliteit kijken we naar de kwaliteit van bodem, water en lucht. Water is zichtbaar en kan worden gedronken, lucht wordt ingeademd. De bodem is echter grotendeels onzichtbaar onder de oppervlakte en kan alleen in kuilen of weginsnijdingen worden waargenomen. Er is steeds meer aandacht voor de bodem in de milieuwetgeving, met een accent op duurzaam bodemgebruik. Ook internationaal is er veel belangstelling.

2. Persoonlijke essays over de eigen relatie met de bodemkunde en over haar toekomst in Nederland: "Mijn bodemverhaal".

Op basis van uw ervaringen en gerijpte inzichten horen we graag hoe U met de bodemkunde in aanraking bent gekomen, met welke aspecten U geconfronteerd wordt in uw werk en hoe U dat ervaart. Daarnaast zijn we benieuwd naar uw kijk op de toekomst van de bodemkunde in Nederland in een breder verband. Wellicht wordt die kijk beïnvloed door internationale ontwikkelingen op het vakgebied, maar de vraag blijft relevant hoe we in Nederland in de toekomst om moeten gaan met bodemkundige kennis en hoe we ervoor kunnen zorgen dat die kennis relevant en wetenschappelijk vitaal blijft.

We denken aan korte essays van maximaal 2000 woorden. We ontvangen graag voor eind 2009 de essays rond het thema: "Mijn bodemverhaal", en bundelen ze in een boekje dat tijdens de lustrumviering wordt uitgereikt. Enkele essays kunnen gepresenteerd worden tijdens onze jubileumviering. Alle ingediende essays worden gepubliceerd - immers ieder mening is relevant ook al zou die niet stroken met de meningen van de leden van de lustrumcommissie of van die van het bestuur of van wie dan ook. Genoemd tijdstraject betekent dat u tussentijds uw essays kunt aanpassen. U neemt immers de komende twee jaar kennis van de meningen van anderen en die kunnen de uwe ingrijpend veranderen. Naast het uiteindelijke, concrete product van een aantal essays hopen we daarom ook dat er een debat ontstaat met wellicht aan het eind enkele gedeelde conclusies.

3. De bodemcanon 1935 - 2010: Markante momenten in de Nederlandse bodemkunde in de afgelopen 75 jaar

Er zijn, beginnend met de oprichting van de NBV en alles daaromheen, verschillende markante momenten geweest in de ontwikkeling van de Nederlandse bodemkunde in de afgelopen 75 jaar. Zoals dat in veel vakgebieden al is gebeurd, stellen wij voor een canon samen te stellen voor de Nederlandse bodemkunde op basis van uw voorstellen en inbreng. Deze canon zal de meest markante momenten van de afgelopen 75 jaar presenteren en levert daarmee een toegankelijke bijdrage aan de geschiedschrijving. Het is belangrijk om de cruciale elementen te selecteren en dat is niet eenvoudig want het betreft zowel wetenschappelijke als maatschappelijke aspecten. De bijbehorende argumentatie bij ieder voorstel is dus bijzonder belangrijk. We kunnen als onderdeel van de activiteiten ook denken aan het benaderen en interviewen van oudere bodemkundigen die niet de weg kunnen vinden naar de NBV website, maar die vanuit hun historische ervaring essentiële bijdragen kunnen leveren aan de canon.

De lustrumcie zal een keus maken - al was het alleen maar om ervoor te zorgen dat het aantal elementen van de canon niet te groot wordt (dan verliest een canon zijn betekenis) en er evenwicht bestaat tussen de verschillende onderdelen. Ook hier bestaat dus veel ruimte voor het experiment en voor creativiteit die hopelijk uitbundig zal worden benut. De sluitingsdatum voor deze activiteit is eind 2009 zodat de lustrumcommissie de keuze voor de elementen van de definitieve canon kan maken voor onze jubileumviering in 2010.

4. Het bijdragen aan of sponsoren van bodemkundige publicaties.

Dit onderdeel zal vooral door de lustrumcommissie, in dialoog met het bestuur van de NBV, worden ingevuld. Er worden op dit moment twee activiteiten overwogen waarover later meer zal worden meegedeeld.

Contactadres: h.w.f.jellema@home.nl / 0570-592715

***

NBV Financiën

De NBV heeft haar financiële administratie uitbesteed aan de KLV die het weer gedelegeerd heeft aan een boekhoudbureau in Den Haag. Eens per jaar maakt het boekhoudbureau een overzicht van de uitgaven en inkomsten van de NBV. Deze informatie is verwerkt in een exploitatierekening.

Exploitatierekening NBV 2007

Uitgaven	2007	Ontvangsten	2007
NBV Nieuwsbrief	359.27	Contributie	5610.00
Kamer van Koophandel	24.12	WB	60.00
Administratie KLV	1597.50		
Overige diensten KLV (etiketten/kopieën etc)	137.40		
Porti	181.26		
Hissink prijs	500.00		
Contributie IUSS	1913.60		
Deelname IUSS congres DB	0.00		
Kosten WB	2017.54		
Website provider	64.68		
Representatie en reiskosten DB	739.54		
Sponsoring (grondboorkamp. Pyrus)	170.00		
Totaal	<u>7704.91</u>		<u>5670.00</u>
Ontvangsten minus uitgaven		Saldi bank	
	-		
	<u>2034.91</u>	ABN-AMRO*	3737.03
		Postbank*	20693.6
		Totaal	<u>24430.6</u>
		Aantal leden	377

* = benadering gebaseerd op saldo 2005

In 2007 was het verschil tussen inkomsten en uitgaven negatief (€-2034.91). Dat heeft te maken met de kosten van de themadagen die gratis zijn voor leden van de NBV als dienst voor de leden en om meer leden te werven. De kosten voor de themadagen was ongeveer 500 euro hoger dan gemiddeld over de voorgaande jaren. De drukkosten voor de NBV-nieuwsbrief zijn structureel lager geworden doordat steeds meer leden de nieuwsbrief door elektronische verzending ontvangen. De kosten voor de nieuwsbrief lagen voor 2005 gemiddeld boven de 1200 euro en zijn in 2007 onder de 500 euro gebleven. De balans voor 2007 zal aan de kascommissie ter controle worden voorgelegd.

***

Hissinkprijs uitgereikt

Tijdens de 139^e themadag in Enschede is de Hissinkprijs 2007 uitgereikt. Boris Janssen overhandigde de jaarlijks uit te reiken prijs voor de beste studentenscriptie over een bodemgerelateerd onderwerp aan Jurriaan Spaaks (UvA). De prijs bestaat uit een oorkonde en een geldbedrag van 500 euro. Jurriaan Spaaks presenteerde zijn onderzoek getiteld 'Modeling subsurface stormflow based on catchment soil moisture connectivity' in Enschede tijdens de 139^e themadag.

Hissinkprijs voorzitter Boris Jansen overhandigt Jurriaan de prijs

Jurriaan Spaaks presenteert zijn onderzoek

Jurriaan Gefeliciteerd!

***

Symposia en Congressen

'EUROSOIL 2008, SOIL - SOCIETY – ENVIRONMENT'
25 - 29 August 2008, Vienna, Austria

Venue:

University of Technology, Vienna
Karlsplatz 13
1040 Vienna, Austria

Secretariat:

Vienna Medical Academy
Mirjam Uebelhoer
Alser Strasse 4, 1090 Vienna, Austria
Tel.: (+43-1) 405 1383-16; Fax: (+43-1) 407 8274
E-mail: mu@medacad.org

Meer informatie: <http://www.ecsss.net/>

***

***

Mijnaarde

2008 is het internationale jaar van planeet aarde. Mijn Aarde wil mensen enthousiast maken om hun kennis over onze planeet te ontwikkelen en uit te breiden en met elkaar te delen. Op die manier zal meer begrip en inzicht ontstaan over de fascinerende werking van het Systeem Aarde. Dat maakt het mogelijk deze kennis, dit begrip en inzicht te gebruiken bij persoonlijke afwegingen en beslissingen. Deze dragen op hun beurt bij aan het bouwen van een duurzamer, veiliger, gezonder en welvarender leefomgeving voor ons, onze kinderen en onze kleinkinderen.

De doelstellingen van Mijn Aarde sluiten direct aan op die van het **International Year of Planet Earth** (www.yearofplanetearth.org). Inmiddels doen er zo'n 70 landen mee aan het Jaar van de Planeet Aarde. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het Science Program en het Outreach Program.

Mijn Aarde organiseert in 2008 en 2009 verschillende activiteiten voor samenleving, wetenschap en bedrijfsleven. Op scholen komt de 'geo-truck' of wordt een creatief atelier georganiseerd. Wetenschappelijke organisaties verzorgen verschillende symposia. Gemeenten, maatschappelijke instellingen en bedrijven organiseren manifestaties in het hele land. Publiek is daarbij van harte welkom om de aarde, soms letterlijk, te beleven. Via deze site krijgt u informatie over onze organisatie, de activiteiten van de deelnemende organisaties, het programma en de internationale context.

Zie voor meer informatie de website: <http://www.mijnaarde.nl/>

***

Bodem Europa Platform

26 juni: Europese Bodem R&D projectenmarkt

Wist u dat we in Nederland bij tientallen Europese projecten betrokken zijn, die kennis opleveren die ook voor u interessant kan zijn? En heeft u enig idee wat het ENVASSO project inhoudt of het CLIMSOIL project en wat de resultaten daarvan voor uw dagelijkse praktijk kunnen betekenen? Of bent u al bekend met de nieuwe Europese projecten die in de pijplijn zitten, zoals het E-Soter project?

Om de afstemming te bevorderen en deelnemers een beeld te geven wat Nederland qua kennis brengt en haalt uit Europa organiseert het Bodem Europa Platform (BEP) op 26 juni as 's van 12.30 tot 17.30 een Europese Bodem R&D projectenmarkt. U kunt zich hier nu voor aanmelden via de BEP website (www.bodem-europa.nl). Daar kunt u ook het programma downloaden.

Er hebben zich inmiddels ook al diverse mensen aangemeld die de Europese projecten waaraan ze deelnemen en de resultaten daarvan tijdens de projectenmarkt onder de aandacht willen brengen. Dit kan bijvoorbeeld met behulp van een posterpresentatie, internetdemonstratie, infomateriaal of anderszins. Ook hier kunt u zich nog voor aanmelden door een e-mail te sturen aan het BEP secretariaat (jvandenherik@nok.nl). Er zijn geen verdere kosten verbonden aan deelname.

***

NBV Hissinkprijs voor beste bodemkundige studentenscriptie

Achtergrond

De Nederlandse Bodemkundige Vereniging (NBV) kent jaarlijks de NBV Hissinkprijs toe aan een student van een universitaire- (inclusief MSc-) of HBO-opleiding die in het voorafgaande jaar de beste scriptie of het beste afstudeerverslag heeft geschreven op bodemkundig terrein (in de ruimste zin des woords).

De uitreiking van de prijs vindt plaats in het najaar, alwaar de winnaar/winnares gevraagd wordt een korte presentatie van de scriptie te geven.

De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 500,-

Beoordeling

De beoordeling geschiedt door een daartoe ingestelde jury, bestaande uit Dr.ir. Marthijn Sonneveld (voorzitter), Dr. Erik Cammeraat en Ir. Richard Kraaijvanger. Bij de beoordeling wordt gelet op vier aspecten:

1. wetenschappelijke kwaliteit
2. innovatieve karakter
3. maatschappelijke relevantie
4. communicatieve kwaliteit (redactie, stijl, taal, vormgeving)

Scriptie inzenden

Hierbij roepen we docenten op de naar hun mening voor de prijs in aanmerking komende scripties en verslagen van hun studenten uit het jaar 2007 in te dienen. Inzendingen dienen vergezeld te gaan van een korte verklaring van de verantwoordelijke docent, en dienen (bij voorkeur digitaal) **uiterlijk 1 juli 2008 te zijn ontvangen** op onderstaand adres:

Marthijn Sonneveld
Leerstoel Land dynamiek, Wageningen Universiteit en Reseachcentrum
Postbus 47, 6700 AA
Wageningen

Marthijn.sonneveld@wur.nl

***

Bodemcitaat

"A nation that destroys its soils destroys itself", Franklin D. Roosevelt

***

Nederlandse Bodemkundige Vereniging

Formulier verzending nieuwsbrief

NBV informatie voortaan elektronisch tenzij...

NBV informatie wordt vanaf 2007 aan leden via het web (www.bodems.nl) en e-mail aangeboden. Dat scheelt aanzienlijk in porto- en kopieerkosten en is in lijn met nationale en internationale ontwikkelingen. De NBV gebruikt het email adres dat bij de NBV ledenadministratie of in de KLV administratie geregistreerd is. Indien u de NBV mail en NBV Nieuwsbrief op een ander mailadres wil ontvangen stuurt u dan een email naar het secretariaat (stephan.mantel@wur.nl).

Als u de NBV nieuwsbrief via de post wil blijven ontvangen, omdat u bijvoorbeeld geen email adres bezit, stuur dan dit ingevulde formulier aan:

NBV
Antwoordnummer 121
6700 VB Wageningen

Naam:.....

Straat:.....

Postcode:.....

Plaats:.....

Wil nieuwsbrief blijven ontvangen via de post

Secretariaat

ISRIC Postbus 353, 6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-471737, e-mail: stephan.mantel@wur.nl